

Φιλοσοφία και λογοτεχνία στη Γαλλία κατά τη φιλοσοφική στιγμή του υπαρξισμού, με έμφαση στην περίπτωση του Albert Camus

Οι στενότερες σχέσεις της φιλοσοφίας με τη μη φιλοσοφία –με τις επιστήμες, τις τέχνες, τη λογοτεχνία, τη δημοσιογραφία, την πολιτική πρακτική– αποτελούν βασικό γνώρισμα του φιλοσοφικού στοχασμού στη Γαλλία από τη δεκαετία του 1930 μέχρι σήμερα. Στο πλαίσιο αυτό η σχέση της φιλοσοφίας με τη λογοτεχνία (την πεζογραφία και/ή την ποίηση και/ή το θέατρο) υπήρξε θεμελιώδης στο έργο ορισμένων από τους κύριους εκπροσώπους της φιλοσοφικής στιγμής της ύπαρξης (ή του υπαρξισμού ή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου), κυρίως του Sartre, του Camus και του Gabriel Marcel, αλλά επίσης των Gaston Bachelard, Jean Wahl, Vladimir Jankélévitch, Merleau-Ponty, Simone de Beauvoir, Simone Weil κ.ά. Ο Sartre και ο Camus υπήρξαν οι πιο γνωστοί Γάλλοι στοχαστές της περιόδου 1930-1960 που έγραφαν φιλοσοφικά κείμενα, λογοτεχνικά έργα (μυθιστορήματα, διηγήματα και ταξιδιωτικές αφηγήσεις), θεατρικά έργα και κριτικές (λογοτεχνικών και θεατρικών έργων), ενώ ταυτόχρονα δημοσιογραφούσαν, αναδεικνυόμενοι σε μείζονες διανοούμενους.

Μετά την ανάδειξη του βασικού φιλοσοφικού προβλήματος του Camus, σύμφωνα με τον Frédéric Worms (του βίαιου θανάτου σε δύο εκδοχές: αυτοκτονία και λογικό έγκλημα) και την επισήμανση ότι είχε συλλάβει το έργο του με τη μορφή τριπτύχων (ένα μυθιστόρημα, ένα φιλοσοφικό δοκίμιο και δύο θεατρικά έργα) με άξονα ένα θέμα (κατ' αρχάς το παράλογο και, κατόπιν, την εξέγερση), θα εστιάσω την προσοχή μου στην άρρηκτη σχέση της φιλοσοφίας με τη λογοτεχνία στο έργο του τόσο σύμφωνα με τον ίδιο όσο και σύμφωνα με τους βασικότερους μελετητές του. Στο πλαίσιο αυτό θα αναδειχθούν τρία βασικά γνωρίσματα της ζωής, του στοχασμού και του έργου του: υπήρξε αναμφίλεκτα διαταξικός (transclassé), σύμφωνα με τον νεολογισμό της Chantal Jaquet, εμμενοκράτης, ως αντίπαλος κάθε υπερβατικότητας (βάσει κυρίως των αναλύσεων του Laurent Bone και του Michel Onfroy) και υπέρμαχος μιας ελευθεριακής τάξης (ordre libertaire). Ο Onfroy, που υποστηρίζει πειστικά την τελευταία θέση, συγκαταλέγει συνακόλουθα τον Camus στους προδρόμους του μετα-αναρχισμού της εποχής μας, αναφερόμενος σε στοχαστές όπως ο Todd May, ο Saul Newman και ο Lewis Call.

Λέξεις κλειδιά: εμμενοκρατία, ελευθεριακή τάξη, διαταξικός, παράλογο, εξέγερση, αγάπη